

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

16. september 2004^{*}

Kohtuasjas C-366/02,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsusetaotlus,

mille esitas Verwaltungsgericht Halle (Saksamaa) oma 30. septembri 2002. aasta otsusega, mis saabus 14. oktoobril 2002, menetluses järgmiste poolte vahel:

Gerd Gschößmann

versus

Amt für Landwirtschaft und Flurneuordnung Süd,

^{*} Kohtumenetluse keel: saksa.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: kolmanda koja esimehe ülesannetes A. Rosas, kohtunikud R. Schintgen (ettekandja) ja N. Colneric,

kohtujurist: P. Léger,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades märkusi, mille esitasid:

— G. Gschoßmann, esindaja: *Rechtsanwalt* R. Zimmermann,

— Amt für Landwirtschaft und Flurneuordnung Süd, esindaja: E. Stübner,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: M. Niejahr,

olles 27. mai 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 30. juuni 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 1765/92, millega kehtestatakse teatavate põllukultuuride tootjatele toetussüsteem (EÜT L 181, lk 12), artikli 9 ja nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1251/1999, millega kehtestatakse teatavate põllukultuuride tootjatele toetussüsteem (EÜT L 160, lk 1), artikli 7 tõlgendamist.
- 2 Taotlus esitati põllumees G. Gschößmanni ja Amt für Landwirtschaft und Flurneuordnung Süd'i (põllumajandus- ja maakorraldusamet, edaspidi „amet”) vahelise kohtuvaidluse raames, mis puudutab kompensatsioonide tagasimaksmise taotlust.

Õiguslik raamistik

- 3 Määruse nr 1765/92 teisest põhjendusest tuleneb, et nimetatud määrusega põllukultuuride tootjatele loodud toetussüsteemi eesmärk on tagada turu parem tasakaal, lähendades ühisturu hindasid maailmaturu hindadele ja hüvitades hindade korrastamise tõttu tekkinud tulude kao tootjatele makstava kompensatsiooni kaudu.

- 4 Samuti näeb määrus nr 1765/92 ette kompensatsiooni maksmise põllukultuuride all olevatele või tootmisest kõrvale jäetud maadele. Samas arwab selle määruse artikkel 9 mainitud kompensatsiooni saajate hulgast siiski välja teatud maad:

„Kompensatsioonitaotlusi ja deklaratsioone maa tootmisest kõrvalejätmise kohta ei või esitada maa kohta, mis oli 31. detsembril 1991 pikaajalise kultuurkarjamaa, pikaajaliste kultuuride või puude all või mida ei kasutatud põllumajanduslikel eesmärkidel.”

[Mitteametlik tõlge]

- 5 Sama määrus jõustati komisjoni 24. septembri 1992. aasta määrusega (EMÜ) nr 2780/92 teatavate põllukultuuride tootjatele toetussüsteemi raames makstavate kompensatsioonide tingimuste kohta (EÜT L 281, lk 5).

- 6 Määruse nr 2780/92 (muudetud komisjoni 27. juuli 1994. aasta määrusega (EÜ) nr 1959/94 (EÜT L 198, lk 93)) I lisa II punkt defineerib pikaajalised kultuurid järgnevalt:

„Kultuurid, mis ei osale külvikordades, välja arvatud pikaajalised kultuurkarjamaad, mis katavad maad viie ja rohkema aasta jooksul ning annavad korduvat saaki, välja arvatud mitmeaastased kultuurid, millele on viidatud II lisas.”

[Mitteametlik tõlge]

- 7 Määruse nr 2780/92 asendas komisjoni 9. aprilli 1996. aasta määrus (EÜ) nr 658/96 (EÜT L 91, lk 46). Vaatamata sellele jäi mõiste „pikaajalised kultuurid” määratlus, mis on toodud selle määruse I lisa punktis 2, sisuliselt muutmata, defineerides selle järgmiselt:

„Kultuurid, mis ei osale külvikordades (v.a pikaajalised kultuurkarjamaad) ja kasvavad teataval maatükil viis või enam aastat ning annavad korduvat saaki, välja arvatud mitmeaastased kultuurid.”

- 8 Määrus nr 1765/92 asendati määrusega nr 1251/1999, mille artikli 7 esimene lõik sätestab järgmist:

„Toetustaotlusi ei või teha maa suhtes, mis oli 31. detsembril 1991 pikaajalise kultuurkarjamaa, pikaajaliste kultuuride või metsa all või mida kasutati mittepõllumajanduslikel eesmärkidel.”

- 9 Määruse nr 1251/1999 rakendussätted sisalduvad komisjoni 22. oktoobri 1999. aasta määruses (EÜ) nr 2316/1999 (EÜT L 280, lk 43), mis asendas määruse nr 658/96. Mõiste „pikaajalised kultuurid” definitsioon, mis on sätestatud määruse nr 2316/1999 I lisa punktis 2, vastab määruse nr 658/96 I lisa sätestatule, see tähendab:

„Külvikorraldused kultuurid, v.a pikaajalised kultuurkarjamaad, mis võtavad maa enda alla vähemalt viieks aastaks ja annavad korduvat saaki, välja arvatud mitmeaastased kultuurid”.

Menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimused

- 10 G. Gschoßmann sai ametilt kompensatsioone maade eest, mida ta kunagi kasutas õunapuustandikuna.

.

- 11 Eelotsuse taotlemise määruse kohaselt jagunevad need maad kolme kategooriasse:

- esimesel osal maadest kasvasid 31. detsembril 1991 veel õunapuud, mida ei olnud enam pihustatud. Õunu 1991. aasta jooksul koristatud ei olnud. Kõnealuse maa üleskündmine oli juba otsustatud ja hiljem ka teostatud;
- teisel osal maadest olid puud taotluse esitamise kuupäevaks juba maha langetatud, kuid mitte ära viidud, mis omakorda takistas põllu kasutamist. Puid hakati ära viima alles hiljem;
- kolmandal osal maadest olid puud juba langetatud ja ära viidud, kuid maid ei olnud veel jõutud uuesti kasutusse võtta.

- 12 Amet taotles oma 15. juuni 2001. aasta otsusega kompensatsioonide osalist tagasimaksmist põhjendusel, et kõnealused maad kuulusid määruse nr 1765/92 artikliga 9 ja määruse nr 1251/1999 artikliga 7 sätestatud erandi alla selles mõttes, et 31. detsembril 1991 olid need maad „[...] pikaajaliste kultuuride all [...] või mittepõllumajanduslikus kasutuses”.
- 13 Kuna Verwaltungsgericht Halle ei olnud kõnealuste ühenduse sätete ulatuses kindel, otsustas ta kohtuliku arutamise peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas maa olemine pikaajaliste kultuuride all määruse [...] nr 1765/92 [...] artikli 9 või määruse [...] nr 1251/1999 [...] artikli 7 mõttes nõuab maal kasvavate kultuuride, see tähendab õunapuude harimist?
2. Kas maad on endiselt pikaajaliste kultuuride all ka siis, kui omanik või põllumajandusmaa rentnik ei kasuta kasvuperioodil kahjuritõrjet ega korista hiljem ka saaki?
3. Kui teise küsimuse vastus on negatiivne, siis kas maa lakkab olemast pikaajaliste kultuuride all juhul, kui omanik või põllumajandusmaa rentnik võtab vastu otsuse mõne aja pärast õunapuud langetada, ilma et ta seda enne taotluse esitamise kuupäeva teostaks? Kas vastus oleks erinev, kui enne taotluse esitamise kuupäeva oleks puude langetamine mõnele teisele ettevõtjale ülesandeks tehtud?

4. Kui kolmanda küsimuse vastus on samuti negatiivne, siis kas maa lakkab olemast pikaajaliste kultuuride all juhul, kui omanik või põllumajandusmaa rentnik langetab õunapuud soovita istutada uusi puid ehk teisisõnu: kas sellisel juhul arvestatakse langetamise tähtpäevaks olevat 31. detsembrit 1991 ka toetussüsteemiga seotud tähtpäevana?
5. Kui neljanda küsimuse vastus on samuti negatiivne, siis kas maa lakkab olemast pikaajaliste kultuuride all, kui langetatud puud viiakse ära enne taotluse esitamise kuupäeva, selleks et muuta pinnas haritavaks?
6. Juhul kui üks eelmainitud asjaoludest lõpetab selle, et maa ei ole enam pikaajaliste kultuuride all, kerkib küsimus, kas maad, mis ei ole pikaajaliste kultuuride all, peavad taotluse esitamise kuupäevaks olema kummagi eelmainitud määruse mõttes määratletud kui mittepõllumajanduslikus kasutuses olevad maad, ja juhul kui selle küsimuse vastus on positiivne, siis kas üks neist asjaoludest lõpetab ka nimetatud määratluse?"

Eelotsuse küsimused

Esimene ja teine küsimus

14. Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb käsitleda üheskoos, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7

tuleb tõlgendada selliselt, et pikaajaliste kultuuride all olevate maade väljaarvamine kompensatsioonisaajate ringist nõuab, et kõnealuseid maid oleks haritud ja täpsemalt, et kultuuride kasvuperioodil oleks kasutatud kahjuritõrjet ning realiseeritud saaki.

- 15 Nii nagu märkisid komisjon ja kohtujurist oma ettepaneku punktis 16 ja järgnevates punktides, näevad määruse nr 1765/92 artikkel 9 ja määruse nr 1251/1999 artikkel 7 ette üksnes maade olemise pikaajalise kultuurkarjamaa, pikaajaliste kultuuride või metsa all või mittepõllumajanduslikus kasutuses, nõudmata nende otsest harimist.
- 16 On loomulik, et pikaajalisi kultuurkarjamaid ja metsi võib kasutada sellisena nagu need on, ilma et maid peaks harima. Sellistel tingimustel, kui asjaomased ühenduse õigusnormid ei sisalda vastupidist viidet, oleks ebaloogiline nõuda maade harimist, kui need on pikaajaliste kultuuride all, ja seda mitte teha, kui need on pikaajaliste karjamaade või metsade all.
- 17 Lisaks sellele oleks maade harimise nõue raskesti ühilduv määruse nr 1765/92 seitsmeteistkümnendas ja määruse nr 1251/1999 kahekümne kuuendas põhjenduses väljendatud ühenduse seadusandja sooviga arvata kompensatsioonisaajate hulgast välja maad, mis ei olnud vahetult enne kõnealuse toetussüsteemi rakendumist haritud. Kui kompensatsioonisummade saajate hulgast väljaarvamise eelduseks oleks maade harimise nõue, muutuksid selle tagajärel kvalifitseerituks maad, millele ei olnud enne 31. detsembrist 1991 külvatud, kuid mis olid muudetud künnimaaks üksnes nimetatud maksete saamise eesmärgil.

- 18 Kuna kompensatsioonisummade saajate hulgast väljaarvamiseks piisab, kui kõnealused maad olid pikaajaliste kultuuride all ilma, et neid oleks tingimata haritud, puudub selles osas nõue, et oleks kasutatud kahjuritõrjet või realiseeritud saaki.
- 19 Seega tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et pikaajaliste kultuuride all olevate maade väljaarvamine kompensatsioonisaajate hulgast ei nõua, et neid maid oleks haritud ega eriti seda, et oleks kasutatud kahjuritõrjet või realiseeritud saaki.

Kolmas, neljas ja viies küsimus

- 20 Oma kolmanda, neljanda ja viienda küsimusega, mis on tihedalt seotud, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus põhimõtteliselt, kas määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et maa lakkab õunte tootmise puhul olemast pikaajaliste kultuuride all hetkest, mil tootja võtab vastu otsuse õunapuud langetada või selle ülesande usaldamisest mõnele ettevõtjale hetkest, mil õunapuud on tegelikult langetatud, või hoopis hetkest, mil langetatud puud on ära viidud.
- 21 Kuna vastusest esimesele küsimusele selgub, et kompensatsioonisaajate hulgast väljaarvamiseks piisab maade olemisest pikaajaliste kultuuride all ilma, et oleks vaja

neid harida, ei ole see tingimus ilmselgelt täidetud puuviljaistandike puhul, kui viljapuud on langetatud, kuid mitte ära veetud.

- 22 Teisalt ei lõpeta üksnes otsus puud langetada, ilma seda siiski teostamata, maa olemist pikaajaliste kultuuride all.
- 23 Järelikult tuleb kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele vastata, et määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et õunte tootmise puhul lakkab maa olemast pikaajaliste kultuuride all, kui viljapuud on langetatud, ilma et need oleks isegi ära viidud. Vaatamata sellele ei lõpeta üksnes otsus puud langetada, ilma seda teostamata, maa olemist pikaajaliste kultuuride all.

Kuues küsimus

- 24 Oma kuuenda küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et kui maad on lakanud olemast pikaajaliste kultuuride all, siis tuleb neid käsitleda mittepõllumajanduslikus kasutuses olevatena.

- 25 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 25, eeldab maade põllumajanduslik kasutamine nende kasutamist taimede kasvatamiseks või loomade pidamiseks.
- 26 Seega võib maid, mis on lakanud olemast pikaajaliste kultuuride all, käsitleda mittepõllumajanduslikus kasutuses olevatena üksnes juhul, kui on tõestatud, et neid ei kasutata muude taimede kasvatamiseks või loomade pidamiseks. Kohustus kontrollida, kas see tingimus on käesolevas asjas täidetud, lasub eelotsusetaotluse esitanud kohtul.
- 27 Seega tuleb kuuendale küsimusele vastata, et määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et maid, mis on lakanud olemast pikaajaliste kultuuride all, tuleb käsitleda mittepõllumajanduslikus kasutuses olevatena üksnes juhul, kui on tuvastatud, et neid ei kasutata muude taimede kasvatamiseks või loomade pidamiseks.

Kulud

- 28 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega kaasnenud kohtukulused, v.a põhikohtuasja poolte kohtukulused, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Nõukogu 30. juuni 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 1765/92, millega kehtestatakse teatavate põllukultuuride tootjatele toetussüsteem, artiklit 9 ja nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1251/1999, millega kehtestatakse teatavate põllukultuuride tootjatele toetussüsteem, artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et pikaajaliste kultuuride all olevate maade väljaarvamine kompensatsioonisaajate hulgast ei nõua, et neid maid oleks haritud ega eriti, et oleks kasutatud kahjuritõrjet või realiseeritud saaki.
2. Määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et õunte tootmise puhul lakkab maa olemast pikaajaliste kultuuride all, kui viljapuud on langetatud, ilma et need oleks isegi ära viidud. Vaatamata sellele ei lõpeta üksnes otsus puud langetada, ilma seda teostamata, maa olemist pikaajaliste kultuuride all.
3. Määruse nr 1765/92 artiklit 9 ja määruse nr 1251/1999 artiklit 7 tuleb tõlgendada selliselt, et maid, mis on lakanud olemast pikaajaliste kultuuride all, tuleb käsitleda mittepõllumajanduslikus kasutuses olevatena üksnes juhul, kui on tõendatud, et neid ei kasutata muude taimede kasvatamiseks või loomade pidamiseks.

Allkirjad